

Mijn favoriete plant: *Diospyros*

Hoe favoriet een plant is, hangt samen met het succes dat ik met die boom of struik had. Jaren dacht ik in mijn tuin veel Rododendrons te moeten aanplanten. Die gelegenheid leek zich in Kamperveen voor te doen: veel veen en aardig wat nattigheid. Ik had beter moeten weten, het terrein lag bij de IJssel en achter een kolk, met weinig klei maar veel zand en met een hoge PH-waarde. Ik heb turf opgebracht, maar het bleef een armoedig zootje. De liefde voor *Rhododendron* ging dus over.

Hoe favoriet een plant is, hangt voor mij samen met het succes dat ik met die boom of struik had. Jaren dacht ik in mijn tuin veel Rododendrons te moeten aanplanten, veel meer dan mijn grootouders gedaan hadden. Die gelegenheid leek zich in Kamperveen voor te doen: veel veen en aardig wat nattigheid. Ik had beter moeten weten, het terrein lag bij de IJssel en achter een kolk, met weinig klei maar veel zand en met

een hoge PH-waarde. Ik heb turf opgebracht, maar het bleef een armoedig zootje. De liefde voor *Rhododendron* ging dus over.

Al jaren is zonder twijfel het geslacht *Diospyros* mijn favoriet, zowel *Diospyros virginiana* als *Diospyros lotus* en *Diospyros kaki*. Ik herinner me van vakanties in Noord-Italië, meer dan 60 jaar geleden, de 'tomatenbomen' waarvan ik pas achteraf de naam vernam: de Kaki. Ik had nooit verwacht dat die in Nederland zou groeien.

Het geslacht *Diospyros* omvat 400 tot 500 soorten, vooral afkomstig uit tropische streken, maar een aantal komt in de gematigde zones en subtropen voor. In de tropen

Diospyros virginiana in de tuin van de auteur

Foto: Willem Beekhuis

komt bijvoorbeeld *Diospyros ebenum* voor waarvan ebenhout afkomstig is. Veel *Diospyros*-soorten produceren eetbare vruchten. Meestal gaat het om eenhuizige bomen. Geïsoleerd groeiende, vrouwelijke bomen produceren vaak wel zaadloze vruchten (parthenocarpie).

Diospyros virginiana komt voor in het oostelijk deel van Noord-Amerika, van Zuid-Canada tot in Florida en Texas in het zuiden, en tot het grote merengebied in het noorden.

Deze vruchten (Dadelpruimen, daar *Persimmon* genoemd) worden er op vrij uitgebreide schaal voor de commerciële markt gekweekt. Er bestaat een groot aantal cultuurvariëteiten zoals 'Yates', 'Meader', 'Ruby', 'Supersweet', 'Dollywood' en een aantal alleen genummerde

variëteiten. De Oost-Aziatische *Diospyros kaki* (kortweg Kaki genoemd, afkomstig uit China en Japan) wordt over de gehele subtropische zone verbouwd en het gebied even ten noorden daarvan.

Er bestaan honderden cultuurvariëteiten met wisselende vorstgevoeligheid en meer of minder astringente vruchten. Deze astringentie (= een samentrekkend mondgevoel, veroorzaakt door tannines die inwerken op de eiwitten in het speeksel) is soms bij rijping aan de boom verdwenen. Het kan ook verdwijnen door ze langer te laten liggen, of zoals met de Kaki 'Triumph' uit de Sharonvalley in Israël, door behandeling met ethyleen. De vruchten zijn vrijwel het gehele jaar te koop.

Dan *Diospyros lotus*, eveneens eenhuizig en ook afkomstig uit Centraal- (en ook wel westelijk China). De boom is vorstgevoelig, de vruchten zijn overrijp eetbaar en worden door enkelen geapprecieerd.

Nu mijn eigen ervaringen. In eerdere tuinen had ik al eens *Diospyros virginiana* (Dadelpruim) zaailingen gepoot, met zaad afkomstig van de uitgelopen onderstammen in een verwaarloosde Spaanse Kakiboomgaard. Nooit heb ik een vrucht gezien, want die komen pas op tien- tot vijftienjarige leeftijd en dan was ik alweer verhuisd. Na wat omzwervingen streken we neer in Hulshorst, waar

het verzamelen opnieuw begon. Inmiddels is dat verzamelen een stuk eenvoudiger geworden, niet in het minst door internet: het vinden van planten is nu een eitje.

De eerste Kaki, niet meer dan 20 cm hoog, werd nog aangeschaft in Zuid-Zwitserland in Piazzogna Lago Maggiore, en nog twee weken tijdens een kampeertrektocht meegevoerd. Jaren hebben we er plezier van gehad, prachtige vruchten elk jaar. Twee jaar geleden werd de boom vanwege een verbouwing verpoot en is nu zieltoegend. Vermoedelijk is hij volgend voorjaar dood. Een later in Frankrijk aangeschafte Kaki 'Jiro' mocht wel blijven staan, maar tijdens mijn afwezigheid werd het beschuttende muurtje bij dezelfde verbouwing tegen de afspraken in afgebroken, werd onder de Kaki een fundament gestort, vervolgens nog tweemaal een geul gegraven aan de achterzijde, maar toch bleek hij niet kapot te krijgen. *Diospyros virginiana* en *D. lotus* zijn bomen met prachtig en gezond groot blad en sierlijke vruchten. Over smaak valt niet te twisten, maar mijns inziens zijn de vruchten niet echt smakelijk.

Al bijna 15 jaar staat in mijn tuin een aantal cultivars van *Diospyros virginiana*, de eerste exemplaren via internet in Frankrijk besteld. De latere gewoon gehaald uit St. Jaco-

Vruchten van *Diospyros virginiana*
Foto: Willem Beekhuis

biparochie, enige kilometers van de Waddenzee, bij een kweker met een uitgebreid *Diospyros*-sortiment en dat zegt veel over de winterhardheid.

Dan nog *Diospyros lotus*, destijds aangeschaft vooral vanwege de exotische naam: je associeert hem een beetje met de Indische lotus (*Nelumbo nucifera*). Echter, de bloemen van *D. lotus* zijn minuscuul, vrijwel onzichtbaar. Ook deze boom is eenhuizig, de boom draagt uitbundig oranje vruchten. In mijn 'toentje' is hij uiterst winterhard. Sinds een aantal jaren tracht ik *D. kaki* en *D. virginiana* cultivars op de onderstammen van zelf gezaaide *Diospyros virginiana* en *D. lotus* te enten. Echter met een pover resultaat, ondanks hulpmiddelen als een hotpipe. Mijn handvaardigheid is kennelijk niet die van een plantenveredelaar. Zeker, er staan een aantal door mij geënte exemplaren, maar vooral veel doorgegroeiende onderstammen, ook heel mooi. Voor mij zijn het de sieraden in mijn tuin. □

